

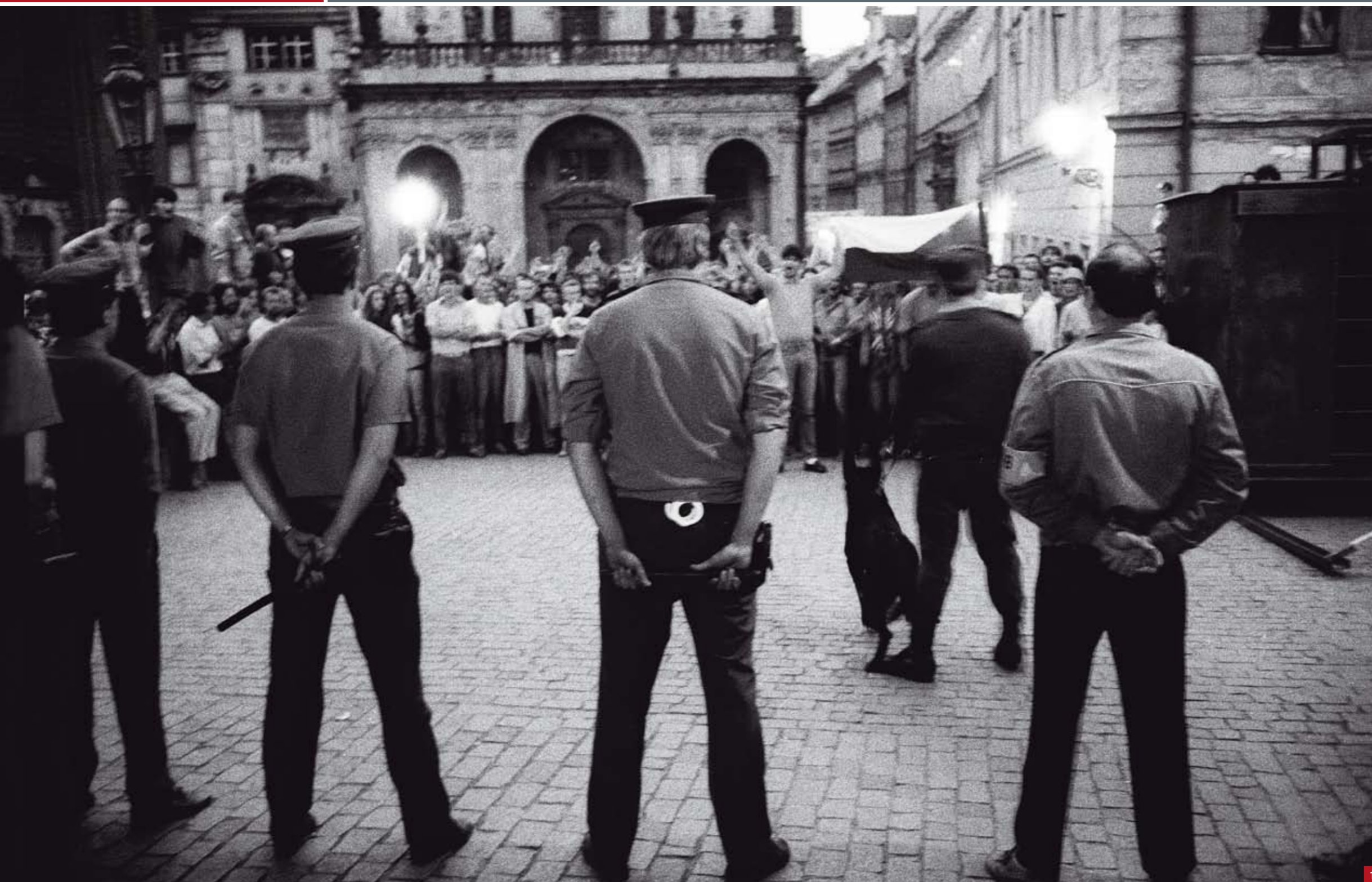

DROLENÍ KOMUNISMU

OČIMA JANA ŠIBÍKA

„Člověk nepřemýšlí a priori o tom, že fotí dějiny. V tu chvíli jsou to sice dramatické, ale pořád jednotlivé události – u nás, v tehdejší NDR a nakonec v Rumunsku. Možná jen tuší, že se v budoucnu nějak zhodnotí, že získají logiku a jednotné vysvětlení – jako v tomhle případě. Teď už vím, že jsem vyfotil pád komunismu ve východní Evropě.“

Předehra 1988–1989

„Počínaje 21. srpna 1988 znamenalo každé výročí (alespoň to nebolševické) demonstraci. A já – znovu říkám, netušil jsem, jak rychle a k čemu se schyluje, ale pokaždé jsem se snažil být u toho. Fotit. A měl jsem štěstí, jen dvakrát, když jsem se přitočil za záda nastoupených policajtů, mě popadli estébáci. *Co fotíš? – Jsem z Vlasty.* To byl týdeník Svazu žen, který vedla soudružka Kabrhelová a já v něm tehdy pracoval. Tak padej! Nechali mě na pokoji. To na vysvětlenou pro ty, kteří se uculují, že mám fotky poza policajtů.“

- 1 21. srpna 1988 – Karlův most, první demonstrace po dvaceti letech
- 2 21. srpna 1988 – policie zastavila demonstranty před kavárnou Slavia
- 3 28. října 1988 – tentokrát je už policie připravena a použije vodní děla
- 4 18. ledna 1989 – Palachův týden, násilí policajtů vrcholí
- 5 10. listopadu 1989 – východoněmecké ozbrojené síly strážejí zed', kterou jim lidé z obou stran boří pod nohama

Pražský listopad 1989

„Fotil jsem každý den, od rána do večera a někdy přes celou noc. Jen dvakrát jsem podlehl tomu, o čem píšou kolegové na předchozích stránkách – euforii a alkoholu, který tekł všude proudem –, a trochu si přispal. Do dneška si to vyčítám. Ale víte, co je pro listopadovou dobu příznačné? Když jsem připravil speciál týdeníku Vlasta (který se obvykle zabýval pletením dětských kulichů a pečením bábovek) složený výhradně z mých fotografií, prodalo se ho 820 tisíc výtisků. Takový náklad už nikdy nebude mít ani ten největší bulvár.“

- 1 Pondělí 20. listopadu 1989 – první velká demonstrace na Václavském nám.
- 2 Pátek 17. listopadu – studenti se sešli na Albertově
- 3 Pátek, o půldruhé hodiny později. Průvod dorazil na Slavín, k hrobu Karla Hynka Máchy.
- 4 Do zákroku Bezpečnosti zbývá jen několik minut
- 5 Pátek 24. listopadu – Jakeš odstoupil! Václav Havel a Alexander Dubček tuší, že události nabraly nezvratný směr.

Krvavý prosinec 1989

„Někdy mě napadne něco praktického, vážně. Když jsem odjížděl vlakem do Bukurešti, koupil jsem si pro jistotu lístek až do Sofie. A skutečně, na rumunských hranicích mě vytáhli celníci z prázdného vagónu. *Kam je-deš? – Na dovolenou do Sofie. Připomínám, že byl prosinec. – Ukaž lístek! – Tady je. – Aha. Tak jeď.* – A tak jsem zažil, jak v Bukurešti mířily tanky do davů lidí, aby během minuty – když si to generálové spočítali a v televizním vystoupení prohlásili, že armáda stojí vždycky s lidem – otočily a slavicí občany vozily na své kapotáži městem. Generály také občas něco praktického napadne.“

- 1 Bukurešť 22. prosince 1989 – armáda se přidala na stranu lidu
- 2 Tentýž den: maminka naložila syna do kufru a slaví
- 3 Davy se chystají vtrhnout do budovy ústředního výboru rumunských komunistů
- 4 23. prosince 1989 – první výdobytek demokracie, doprava jezdí zdarma
- 5 Večer – Ceaușeskovi zbývají necelé dva dny života

